

Categorie VERSLAVING

ADDICTIVE DRUGS: FROM ANCIENT RITUAL TO THE BLACK MARKET

Maurizio Tezzon, Italië, 1997, 11 minuten, Engels gesproken, video.

Korte informatieve voorlichtingsfilm over druggebruik door de eeuwen heen. Aan de hand van tekeningen, schilderijen en foto's wordt het verhaal verteld van de geschiedenis van drugs en druggebruik in uiteenlopende culturen. Van de Grieken tot de Indianen: de Inca's en de Azteken, die al de genoegens en de medicinale werking kenden van paddo's, opium en cocaïne; vaak gekoppeld aan religieuze rituelen als 'magisch geneesmiddel', maar ook om in extase te raken. In de loop der tijden heeft de voornamelijk heilige en ceremoniële betekenis van drugs plaats gemaakt voor therapeutisch en recreatief gebruik. Ook hebben we er sinds deze eeuw andere, synthetische drugs (als LSD en XTC) bijgekregen. Een belangrijke verandering is ook dat het misbruik is toegenomen en drugs illegaal werden en onderdeel van de zwarte markt. De tegenwoordige 'straatdrugs' komen even ter sprake en de film sluit af met de gevolgen van de clandestiniteit en criminaliteit rond drugs: het verliezen van de controle over de kwaliteit en vooral ook de medische complicaties als gevolg daarvan.

Trefw.: druggebruik/ geschiedenis

ALCOHOL AND THE DRIVING TASK

Barnett Addis, USA, 15 minuten, Engels gesproken, video.

Deze film is een adaptatie van de oude film "Under the Influence" die een aantal jaren geleden werd geproduceerd door het LA County Alcohol Safety Action Project. De film doet verslag van een wetenschappelijk experiment met 120 proefpersonen, die, al dan niet onder invloed van alcohol, een aantal rijproeven moeten afleggen met de auto. De resultaten daarvan zijn zoals te verwachten schrikbarend.

Trefw.: alcoholgebruik/ verkeer/ wetenschappelijk onderzoek

ALCOHOL: THE BRAIN AND BEHAVIOR (ALCOHOL EN DE GEVOLGEN)

Philip Condit, USA, 15 minuten, Nederlands ondertiteld, video.

Wat zijn de effecten van alcohol op het gedrag van mensen? Wat veroorzaakt het in de hersenen? Dat is het centrale onderwerp van deze videoproductie, waarin op een feestje de gevolgen van alcoholgebruik worden nagespeeld. Tussen de bedrijven door wordt informatie gegeven over de fysieke veranderingen bij overmatig alcoholgebruik en vooral de risico's van rijden onder invloed.

Trefw.: alcoholgebruik/ verkeer/ gedrag

ALCOHOL - WEET WAT JE DOET

Bob Linschoten, Nederland, 1995, 15 minuten, video.

In deze videoband worden zes jongeren in de leeftijd van 13-18 jaar geïnterviewd over hun alcoholgebruik. Waarom drink je, wat doet het met je, wanneer drink je en hoeveel, en waar ligt de grens? Dat zijn enkele van de vragen die in de film aan de orde komen. Uit de antwoorden blijkt dat de meeste jongeren vooral drinken in het weekend, om zich wat losser en gemakkelijker te voelen en de problemen van alledag even te vergeten. Meestal wordt er stevig gedronken (15-20 glazen per avond); vooral in groepsverband gaat het soms heel snel. Drinken doe je met je vrienden of vriendinnen en dronken worden hoort daarbij. Grenzen worden gemakkelijk verlegd, maar alcoholisten voelen ze zich absoluut niet.

Trefw.: alcoholgebruik/ adolescenten

ALEX S. (A)

Wim Trompert, Ned., 1983, 50 min., video.

"Alex S." is een registratie van een theatervoorstelling, geschreven en gespeeld door leerlingen van een MAVO-school in Rijswijk. In het kader van een cursus dramatische vorming kozen zij "drugverslaving" uit als onderwerp voor een theaterstuk. Met behulp van eigen research, discussie, rollenspel en spelimprovisatie werd het onderwerp verkend en kwam de groep tot haar standpunt over druggebruik en het drugbeleid van het ministerie van justitie. Uitgangspunt voor de voorstelling was een rechtszaak, waar Alex S. moet verschijnen vanwege diefstal, roofoverval en het in bezit hebben van heroïne. Via "flash backs" gaan we in de tijd terug en zien hoe het allemaal zover gekomen is. Van de eerste cola-met-wat-erin tot de dagelijkse heroïne en de problemen om eraan te komen en vooral om er weer vanaf te komen.

Trefw.: verslavingen/drugs

BACCHUS

Roy Dames en Jacco Groen, Nederland, 1996, 2 x 42 minuten, video, (2 delen op 1 band).

Televisiedocumentaire over vier mannen uit Amsterdam-Oost, die allen verslaafd zijn aan de alcohol. Filmmaker Roy Dames, een vriend van hen, was twee jaar met de camera getuige van hun dagelijks leven en laat zien wat alcohol met hen heeft gedaan en nog dagelijks doet. De oudste van het stel, Rinus (64), die pas begon te drinken toen hij 40 was, vindt zichzelf geen alcoholist. Hij drinkt slechts 'om de ellende in de wereld te vergeten'. Erg aangeslagen is hij door het overlijden van zijn vriendin en huisgenote Hermien, net als Rinus zwaar aan de alcohol. Drank maakt alles kapot - lichamelijk, psychisch en sociaal zo blijkt ook uit het levensverhaal van Ronnie, in de jaren zeventig een talentvolle speler bij Ajax, maar in de vernieling geraakt na een ernstige knieblessure. Daarna heeft de drank zijn lichaam verder gesloopt. Zijn vriend Joop moet het ziekenhuis in na een maagbloeding. Na vier maanden is hij weer terug en wil voorlopig geen drank meer. In tegenstelling tot Harry de branieschopper van het viertal, die met veel bravoure door het leven gaat en zich weinig om anderen bekommert. Wel heeft hij af en toe nachtmerries omdat hij ooit met een slok op twee mensen heeft doodgereden. Hij begint een relatie met zijn buurvrouw Riet, maar die haakt al snel weer af door het egoïstische en agressieve gedrag van Harry. En zoals te verwachten heeft Harry ook weer het hoogste woord op de oudejaarsavond waarmee de film afsluit en waarop Ronnie meer dood dan levend het nieuwe jaar ingaat.

Trefw.: verslaving/ alcoholisten/ alcoholisme

BLOWEN - WEET WAT JE DOET

Bob Linschoten, Nederland, 1995, 15 minuten, video.

Voorlichtingsfilm voor jongeren over blowen. Wat voor effect heeft het, hoe vaak doe je het, wat vinden je ouders ervan, waar ligt de grens? Dat zijn enkele van de vragen die in deze film aan de orde komen. Vier jongeren geven een antwoord op deze vragen. Ze vertellen hoe het de eerste keer ging en het effect dat blowen op ze heeft. Sommigen blowen om de problemen thuis te vergeten, anderen om ergens bij te willen horen. Het meest wordt er geblowd in het weekend, meestal met vrienden of vriendinnen. Ouders reageren meestal afwijzend, vooral als de schoolprestaties achteruit gaan. Sommigen kunnen er niet mee stoppen waardoor ze een 'junkiegevoel' krijgen en elke dag in de coffeeshop zitten. Ook het risico van overstappen op harddrugs komt ter sprake, evenals het afkicken.

Trefw.: druggebruik/ adolescenten

DAT DOET MIJN KIND TOCH NIET

Bob Linschoten, Nederland, 1997, 17 minuten, video.

In deze film vertellen ouders over hun ervaringen met een kind dat blowt. Ze reageren op het gebruik van softdrugs door hun zoon of dochter, de problemen die dit veroorzaakte binnen het gezin en de regels die ze hebben moeten stellen om er niet aan beide kanten onderdoor te gaan. De eerste signalen kregen ze door verslechterde schoolprestaties, passief en uithuizig gedrag. Soms werden ouders door de school gewaarschuwd, maar vaak kwamen ze er zelf achter. Ze vertellen over de schrik die dat aanvankelijk veroorzaakte en de soms strenge maatregelen die ze hebben moeten nemen om het probleem onder controle te krijgen. De sfeer thuis was vaak om te snijden en in een aantal gevallen onhoudbaar. In het ene gezin werd het opgelost met veel praten, in het andere werd het kind (tijdelijk) uit huis gezet. Een pasklare oplossing is er niet, maar van groot belang is dat je in contact blijft met je kind, zo zeggen de meeste ouders.

Trefw.: druggebruik/ adolescenten/ ouders/ opvoeding

DOOS VOL BELOFTEN

Riek ter Haar en Mary Michon, Nederland, 1991, 98 minuten, video.

Documentaire over de therapeutische leefgemeenschap Hoog Hullen in Eelde. Hier worden mensen behandeld die verslaafd zijn aan alcohol, drugs, gokken of medicijnen, of die last hebben van emotionele problemen. In Hoog Hullen moet hard gewerkt worden. Er is geen mogelijkheid je passief op te stellen of de zielige patiënt uit te hangen. De dagelijkse huishoudelijke taken zijn volgens strakke roosters verdeeld en in de therapeutische groepsbijeenkomsten sparen de bewoners elkaar niet. Het doel van de leefgemeenschap is in de eerste plaats mensen die zich door een verslaving of ernstige problemen buiten de maatschappij geplaatst zagen, opnieuw de vaardigheden van het sociale leven aan te leren. Voor veel bewoners is dat een uiterst moeizaam proces en de behandeling duurt in sommige gevallen langer dan anderhalf jaar. In 'Doos vol beloften' volgen de maaksters een aantal bewoners tijdens hun verblijf voor korte of lange tijd in de kliniek. Ook aan de weglopers wordt aandacht besteed.

Trefw.: therapeutische gemeenschappen

DRUGS VAN DE STAAT

Josef Stöckli, Zwitserland, 1997, 45 min., Nederlands ondertiteld, video.

De film 'Drugs van de staat' geeft een beeld van het heroïneverstrekkingproject in Luzern, waar sinds 1995 dagelijks een aantal langdurig verslaafden, onder toezicht, hun portie heroïne komen inspuiten. Eén van hen is Werner Bühler (46) die al dertig jaar drugs gebruikt en er lichamelijk slecht aan toe is. Bijna zijn hele leven heeft in het teken gestaan van z'n verslaving. Hij schrijft gedichten waarin hij vertelt wat de heroïne voor hem betekent: 'de laatste hoop op warmte in een kille, gevoelloze wereld'. De film bevat naast algemene informatie over het drugsgebruik in Zwitserland veel praktische informatie over het project in Luzern. De dagelijkse gang van zaken wordt uitvoerig getoond en besproken door gebruikers en medewerkers aan het project. Via het project hopen hulpverleners meer greep te krijgen op deze speciale groep gebruikers en hun gezondheid te stabiliseren. De gebruikers worden medisch gecontroleerd, krijgen schone spuiten en onversneden heroïne, wat heeft geleid tot een duidelijk lichamelijke verbetering. Ook de dagelijkse stress om te moeten scoren is verdwenen. Een ander neveneffect is dat de criminaliteit bij deze groep gebruikers drastisch is gedaald.

Trefw.: drugsbeleid/ druggebruikers/ Zwitserland

DRUGSPROEF

Hilbert Kamphuisen, Nederland, 1997, 25 minuten, video.

Televisiedocumentaire over ibogaïne, dat door sommigen als een 'wondermiddel' wordt beschouwd bij de behandeling van vele vormen van verslaving. Het is een hallucinogeen dat al eeuwen lang wordt gebruikt bij religieuze rituelen in West-Afrika en dat in de jaren zestig opeens 'ontdekt' werd als een afkickmiddel dat de 'hunkering' bij verslaafden (aan drugs en alcohol, maar ook nicotine) kon wegnemen. Biologe Susanne Cappendijk en psychiater Chris van der Meer deden er in het begin van de jaren negentig klinisch onderzoek naar en vertellen in het kort over de positieve resultaten. Ook ervaringsdeskundige Howard S. Lotsof, zelf ooit verslaafd aan de heroïne, komt uitgebreid aan het woord. Hij vertelt onder meer over de experimenten die de bekende LSD-psychiater Jan Bastiaans in 1993 uitvoerde met ibogaïne en die onverwachts leidden tot de dood van een van zijn patiënten. Daarna werden verdere experimenten en onderzoek, bij gebrek aan voldoende wetenschappelijke literatuur en onderzoeksgegevens en door de risico's bij ongecontroleerd gebruik, door het ministerie van VWS onmiddellijk verboden. Jammer, vindt biologe Cappendijk nog steeds, want de resultaten van haar onderzoek waren 'veelbelovend'. Ook Lotsof blijft ondanks alles rotsvast geloven in ibogaïne, dat hij qua risico vergelijkt met kinine of asperine, en waarmee je, zoals hij het formuleert, 'de verslaving de nekslag kunt toedienen'.

Trefw.: ontwenningkuren/ psychedelica

FOR YOUR OWN SAKE

Bob Kellett, Groot-Brittannië, 1981, 30 minuten, Nederlands ondertiteld, film/video.

Een film over het herkennen van mensen met alcoholproblemen in bedrijven en instellingen. In de film worden een drietal praktijkvoorbeelden opgevoerd van drinken tijdens het werk. In alle drie de gevallen wordt na afloop de vraag gesteld hoe deze mensen te herkennen en te helpen zijn. Bijvoorbeeld via door het bedrijf opgezette 'alcohol recovery programs', zoals die in Engeland en Amerika bestaan en die zowel een bedrijfseconomische (alcoholisme kost een bedrijf geld) als persoonlijke (individuele hulpverlening) achtergrond hebben.

Trefw.: alcoholgebruik/ arbeid

GEHOORZAME CENTIMETER

Peter Gielissen en Piet Hurkmans, Nederland, 1991, 60 minuten, video.

'Gehoorzame centimeter' is een film over twee mensen die lijden aan de ziekte van Korsakov. Deze ziekte vindt zijn oorzaak in overmatig en langdurig drankgebruik gecombineerd met slechte voeding. Het gevolg van deze ziekte is aantasting van het geheugen. De patiënt verliest de greep op zijn herinneringen en op het functioneren van het geheugen. Korsakov-patiënten zijn vaak bang om te falen. Dit maakt hen weifelend en onzeker of juist agressief. Centraal staan meneer Mannen (47) en mevrouw Borsboom (61). Meneer Mannen is een gewezen stuurman op de grote vaart en woont nu in een psychiatrisch centrum. Als gevolg van zijn ziekte is hij een stille, eenzame man geworden. Zijn geheugen functioneert nauwelijks meer. De kleinste dingetjes ontsnappen hem. Zijn vrouw heeft hem verlaten. We zien amateurfilmbeelden uit het werkzame leven van meneer Mannen. Op het schip en thuis met vrouw en kinderen. Dat alles bestaat voor hem niet meer. De tweede hoofdpersoon in deze film is mevrouw Borsboom. Zes jaar geleden werd zij opgenomen. Zij leefde alleen en had een hoge positie bij een bankbedrijf. Haar geheugen is minder ernstig aangetast dan dat van de heer Mannen, maar zij weet zich geen raad met haar situatie. Met bluf en agressiviteit camoufleert zij haar onzekerheid. Zij woont samen met een aantal andere Korsakov-patiënten in een gewoon huis maar onder de hoede van een psychiatrisch centrum. Zij vindt dat zij ten onrechte 'opgesloten' zit. In een dramatisch gesprek met haar zuster moet zij uiteindelijk toegeven dat haar overmatig drankgebruik in het verleden oorzaak is van de afhankelijke positie waarin zij zich bevindt. Onderdeel van de therapie voor Korsakov-patiënten is hen met

plaatsen uit hun verleden te confronteren ten einde te proberen hun geheugen nog enigszins te activeren.

Trefw.: korsakovsyndroom/ hersenstoornissen/ therapie

GETEKENDE MENSEN

Harrie Geelen, Nederland, 1985, 21 minuten, film, video.

De film "Getekende mensen" is bedoeld als voorlichtingsfilm over drugs, met name de gevolgen van heroïnegebruik. Geen angstaanjagende film met broodmagere junkies en naalden die in bijna poreuze aderen worden gestoken, maar een tekenfilm gebaseerd op interviews met heroïnegebruikers. De geluidsband met deze interviews vormde de basis van de film en animator Harrie Geelen tekende er op een fijnzinnige manier de mensen bij. 'Getekende mensen' dus, een titel die op twee manieren kan worden uitgelegd. Tijdens de Nederlandse Filmdagen in 1985 kreeg de film een Gouden Kalf voor de beste Nederlandse documentaire.

Trefw.: druggebruik/ voorlichtingsmateriaal

GEVECHT MET EEN VRIEND

CAD-Limburg, Nederland, 1986, 38 minuten, video.

"Alcohol is een hele goede vriend, waar ik veel plezier mee heb gehad en ook ontzettend veel ruzie." Dat zegt Annelies, één van drie geïnterviewden in de film, die vertellen over hun haat-liefde verhouding met alcohol, hun 'gevecht met een vriend'. Ze worden geïnterviewd op een terras of bij hen thuis door Hans op de Coul, een journalist die zelf ook een pilsje lust. Alle drie zijn ze zware drinkers geweest en ieder had zo zijn eigen redenen om te gaan drinken. Sommige mensen drinken omdat ze problemen hebben, anderen krijgen problemen omdat ze drinken, maar meestal is het allebei, zoals blijkt uit de verhalen van het drietal. Het zijn herkenbare verhalen van mensen die al jarenlang worstelen met hun alcoholprobleem. Gemaakt in opdracht van het Consultatiebureau voor alcohol en drugs in Limburg.

Trefw.: alcoholgebruik/ verslaving/ interviews(vorm)

DE GEZONDE SCHOOL EN GENOTMIDDELEN

Jan Vink, Nederland, 1993, 14 minuten, video.

Een film voor schoolleiders, docenten en leerlingbegeleiders in het voortgezet onderwijs over tabak, alcohol, softdrugs en gokken. In het kort praten leerlingen over drinken en blowen. Een meisje vertelt dat ze dagelijks is gaan blowen nadat er thuis problemen waren ontstaan tussen haar ouders. Leerlingen blijken het in zo'n geval moeilijk te vinden om daar op school over te praten en al helemaal niet over eventuele problemen met drugs, omdat ze dan het risico lopen te worden geschorst. Leerkrachten vertellen op hun beurt hoe zij omgaan met leerlingen die roken of blowen en benadrukken het grote belang van het contact houden met een leerling die over de schreef is gegaan. Omdat ook ouders vaak niet over gezinsproblemen willen praten wordt de leerling soms doorverwezen naar de jeugdhulpverlening. De film sluit af met een ouderavond op school waar ouders met elkaar discussiëren over het al dan niet gebruiken van softdrugs.

Trefw.: alcoholgebruik/ druggebruik/ adolescenten/ ouders/ onderwijs/ roken/ gokken

GOKKEN IS DOKKEN

Jan Smulders, Nederland, 1996, 23 minuten, video.

'Gokken is dokken' is een programma over jongeren en gokverslaving, speciaal bedoeld voor mensen die beroepsmatig met jongeren omgaan. De videoband maakt deel uit van een totaalpakket, waarbij ook een uitgebreid handboek hoort. In 'Gokken is dokken' komen jongeren aan het woord die vertellen over hun gokverslaving en de gevolgen ervan. Hun

verhalen worden aangevuld met commentaren van deskundigen op het terrein van de jeugdhulpverlening. Onder meer wordt ingaan op het signaleren en herkennen van gokproblemen en wat daar vanuit scholen of jeugdwelzijnsinstellingen aan gedaan kan worden. In de meeste gevallen komt het neer op een snelle doorverwijzing naar CAD, AGOG of andere instellingen. Ook het belang van preventie komt ter sprake, evenals de noodzaak van samenhangend beleid tussen de verschillende instanties. Bij de videoband hoort een handboek dat is ontwikkeld door het Brabants Steunpunt Jeugdwelzijn in nauwe samenwerking met de regionale CAD's van Noord-Brabant. In het eerste deel van het handboek wordt uitgebreid ingegaan op de achtergronden van gokken en kansspelverslaving onder jongeren; spelen op de gokkast staat hierbij centraal omdat dit verreweg de belangrijkste vorm van gokken is onder jongeren. In het tweede deel volgen praktische voorbeelden van voorlichtings- en preventieactiviteiten voor scholen en jeugdwelzijnsinstellingen.

Trefw.: gokken/ jeugd/ verslaving

GOKKEN - WEET WAT JE DOET

Bart Nelissen, Nederland, 1996, 15 minuten, video.

Na wat algemene informatie en cijfers over gokken vertellen vijf jongeren over hun gokverslaving en hun relatie met 'de kast'. Ze praten over de kick van het winnen, de spanning die erbij hoort, totdat het zakgeld op is en je geld steelt van je ouders om te blijven gokken. Dat leidt tot schuldgevoelens en een spiraal van andere negatieve gevoelens (agressie, frustratie). En dan merk je opeens dat je verslaafd bent en er niet meer buiten kunt. Uit schaamte wordt er meestal met niemand over gepraat en ook 'omdat anderen het toch niet begrijpen'. De vijf geïnterviewden kwamen op een gegeven moment tot bezinning en zagen dat hun leven eraan kapot ging. Uiteindelijk won de drang naar een 'normaal leven' het van de kick van het gokken.

Trefw.: gokken/ adolescenten

"H"

Darrell Wasyk, Canada, 1990, 90 minuten, Nederlands ondertiteld, speelfilm.

"H" staat voor Heroïne. Een hard drug waar, als je er aan verslaafd raakt, haast geen ontkomen aan is. Toch zijn er junkies die er in slagen af te kicken en een nieuw leven te beginnen. Zonder H. Maar het vereist bijna toe bovenmenselijke inspanningen om de lichamelijke reacties als gevolg van het afkicken te overmeesteren en niet te vluchten in het zoveelste laatste shot. In deze indringende speelfilm kijken we mee over de schouder van twee heroïneverslaafden, Michele en Snake. De film start wanneer Snake besluit het kelderappartement waar hij woont dicht te timmeren en af te kicken. Tot woede van Michele, die door Snake voor een voldongen feit wordt gesteld. Vertwijfeld gaat zij op zoek naar de laatste kruimels dope, maar Snake heeft alles weggespoeld en alle deuren en ramen dichtgespijkerd, zodat er ook geen dealer kan binnenkomen.

Daarna begint voor beiden het gevecht met het eigen lichaam, dat kromtrekt van de pijn als gevolg van de ontwenningverschijnselen. Een urenlange marteling waarin ze elkaar hard nodig hebben om door de crisis heen te komen. Af en toe kruipen ze tegen de muur op van ellende, maar met name Snake toont zich een vechter en sleept Michele met zich mee in de strijd. Als de ergste uren voorbij zijn, lijkt hij zichzelf opnieuw te ontdekken. Hij scheert zijn hoofd kaal en kruipt in zijn nieuwe personage. Totdat hij onverwacht een laatste restje heroïne vindt en dan voor de moeilijkste keus uit zijn leven komt te staan.

Trefw.: verslaving/ druggebruik/ relaties/ ontwenningsskuren

IK LAAT ME NIET BELAZEREN

Klaas Trampé, Nederland, 1985, 17 minuten, video.

"Ik laat me niet belazeren" is een nogal ongewone voorlichtingsfilm over alcoholverslaving. Ongewoon door de vorm, die het meest doet denken aan een videoclip. De film is dan ook speciaal bedoeld voor jongeren, met name randgroepjongeren. Aan de hand van cijfermateriaal en in scène gezette situaties wordt op een bijna reclame-achtige manier de andere kant van alcoholreclame belicht. Bekroond als meest originele film tijdens Festikon 1985.

Trefw.: alcoholgebruik/ voorlichtingsmateriaal

IK WILDE ADVOCaat WORDEN, MAAR....

Wilma de Jong en Fenny Vlietstra, Nederland, 1984, 28 minuten, video.

"Ik wilde advocaat worden, maar...", is een film over druggebruik bij Marokkaanse jongeren. Aan het woord komen ex-gebruikers, hulpverleners en een docent uit het Lager Beroeps Onderwijs, waar men relatief veel met drugsproblematiek te maken heeft. Marokkaanse drugverslaafden blijken een aparte probleemgroep te vormen, omdat binnen hun cultuur zwaar getild wordt aan roken, drinken en druggebruik. De vraag wordt gesteld hoe het komt dat buitenlandse jongeren ontsporen en verslaafd raken en ook wat daar op school en via hulpverleningsprogramma's aan kan worden gedaan. Het probleem van Nederlandse hulpverleningsprogramma's is dat ze voornamelijk gericht zijn op praten over hoe je je voelt, wat in de Marokkaanse cultuur heel ongebruikelijk is. Een alternatief is het 'Huis voor Arabieren' in Amsterdam, een dagopvangcentrum voor verslaafden, dat gerund wordt door Marokkanen zelf. Gemaakt in opdracht van de Stichting Preventieproject drugs, Amsterdam.

Trefw.: druggebruik/ allochtonen/ jeugd/ adolescenten

IK RIJ VEILIG OF IK RIJ NIET

Jan Heuves, Nederland, 1996, 15 minuten, video.

De rode draad van deze videoband wordt gevormd door een 'avondje uit' van een groep jongeren. Tussendoor worden vragen gesteld over alcohol en verkeer. Op sommige punten wordt dieper ingegaan met behulp van interviews met politiemensen, een dader en een slachtoffer van een verkeersongeluk. Een verpleegkundige vertelt over de vele verkeersslachtoffers waarmee zij werd geconfronteerd als gevolg van alcoholgebruik. William vertelt over het dodelijke ongeluk dat hij heeft veroorzaakt toen hij dronken op zijn brommer stapte. En Nicolina maakt duidelijk wat het betekent om geschept te worden door een dronken automobilist. De meningen lopen uiteen over hoeveel iemand mag drinken, maar de politie is daar duidelijk in: 'rijden onder invloed is verboden'. Deze videoband maakt deel uit van het project 'Alcohol en verkeer' van het Trimbos-instituut in samenwerking met Veilig Verkeer Nederland.

Trefw.: alcoholgebruik/ adolescenten/ verkeer/ verkeersongevallen

JEUK IS ERGER DAN PIJN

Peter Scholten, Nederland, 1991, 47 minuten, film, video.

'Jeuk is erger dan pijn' is het verslag van een vijftal therapeutische gespreksbijeenkomsten voor gedetineerden met alcohol- en drugsproblemen. De groeps gesprekken vinden plaats in het huis van bewaring in Almelo onder leiding van een penitentiair reclasseringswerker van het CAD Twente. De gesprekken zijn bedoeld om mensen te confronteren met hun alcohol- of drugsprobleem en ze voor te bereiden op een mogelijke behandeling in een kliniek of therapeutische gemeenschap. Aan de gesprekken wordt deelgenomen door zes geselecteerde gevangenen, allemaal met een criminele achtergrond als gevolg van de problemen met alcohol en drugs. Bij de gesprekken is een ex-verslaafde ervaringsdeskundige aanwezig om zaken

door te prikken en deelnemers te confronteren met de gevolgen van overmatig drank-of druggebruik. Soms loopt er iemand kwaad weg, maar de meesten ervaren de gesprekken als prettig en stimulerend. Tussen de beelden van de groepsbijeenkomsten door zijn interviews opgenomen met onder andere een preventiewerker, die zich vooral bezig houdt met de begeleiding van drugsverslaafde gedetineerden, en met een tweetal ex-gedetineerden die vertellen wat de groepsgesprekken voor hen hebben betekend. De film sluit af met de mededeling wat er na de bijeenkomsten terecht is gekomen van de zes deelnemers, waarbij - zoals te verwachten - succes en mislukking elkaar in wankel evenwicht blijken te houden. Gemaakt in opdracht van het CAD Twente.

Trefw.: verslaving/ druggebruik/ alcoholgebruik/ gedetineerden/ gesprekstechnieken

JOHANNA, PORTRET VAN EEN ALCOHOLISTE

Hans Krikke, Nederland, 1997, 40 min., video.

Journalist Hans Krikke maakte deze documentaire over zijn aan alcohol verslaafde buurvrouw. Mede als gevolg van de drank is zij niet meer in staat om voor haar twee kinderen te zorgen; al vindt zij zelf van wel. De zaak komt in een stroomversnelling wanneer haar kinderen door een brand tijdelijk uit huis worden geplaatst. Johanna voelt dat ze haar kinderen kwijt dreigt te raken en reageert haar woede af op haar omgeving. De toegewezen gezinsvoogd is de gebeten hond en ook de filmmaker moet het ontgelden. Maar zij wil niets aan haar situatie veranderen, zo laat ze bij herhaling weten. Ze praat wel over afkicken maar als puntje bij paaltje komt, haakt ze af. Bij een Pedagogisch Onderzoeksbureau hoort ze dat haar kinderen definitief naar een pleeggezin gaan. Om onheil te voorkomen worden ze zelfs tijdelijk ondergebracht op een geheim adres. De film eindigt drie maanden later met een laatste gesprek aan Johanna. Aan haar situatie is niets veranderd en haar kinderen heeft ze sindsdien niet meer gezien.

Hans Krikke schreef over zijn ervaringen met Johanna ook een boekje (*De ontkenning, portret van een alcoholiste*)

Trefw.: alcoholisten/kinderen/alcoholisme.

DE KICK

Amsterdams Stadsjournaal, Nederland, 1982, 80 minuten, film/video.

Een heroïnehoertje dat in de nacht over straat slentert in de hoop een klant op te pikken. Werkloze jongeren uit de buitenwijken van de grote stad, die op klaarlichte dag auto's openbreken om geld bijeen te krijgen voor hun heroïne. Een oudere alcoholist, eertijds een succesvol manager, versloeberd en vereenzaamd in zijn flat in de Bijlmer. Dat zijn de 'hoofdrolspelers' in deze indrukwekkende documentaire van het Amsterdams Stadsjournaal over verslaving aan alcohol of drugs. Het zijn uitsluitend de verslaafden zelf die in deze film aan het woord komen. Ze vertellen openhartig over hun manier van leven: over het lekkere begin en over de ellende, de afhankelijkheid en de levensmoeheid die van dit alles het gevolg zijn. Bekroond met het Gouden Kalf voor de beste documentaire op de Nederlandse Filmdagen 1983.

Trefw.: verslaving/ levensomstandigheden

DE KICK (FRAGMENTEN)

1. HEROÏNE EN PROSTITUTIE
2. HEROÏNE EN CRIMINALITEIT
3. ALCOHOLVERSLAVING

Amsterdams Stadsjournaal, Nederland, 3x15 minuten, video (alle 3 delen op 1 band).

Drie videofragmenten uit de film 'De Kick'. In deel 1 wordt een heroïnehoertje gevolgd dat in de nacht over straat slentert in de hoop een klant op te pikken. In deel 2 volgen we een groepje werkloze jongeren in een van buitenwijken van Amsterdam, die op klaarlichte dag

auto's openbreken om aan geld te komen voor heroïne. Deel 3 gaat over een oudere alcoholist, eertijds een succesvol manager, die nu versloeberd en vereenzaamd in zijn flat woont in de Bijlmer.

Trefw.: verslaving

MET MIJ IS ALLES O.K.

Elyh Holzhaus, Nederland, 1987, 4 minuten, video.

"Met mij is alles o.k." is een korte animatiefilm over poly-druggebruik in Amsterdam. Een zware gebruiker vertelt in sappige bewoordingen over zijn ervaringen met verschillende soorten drugs, van 'rooie nollen' (het slaapmiddel Rohypnol) tot het snuiven van cocaïne. Zijn mooie verhalen over de kick van al die middelen kunnen echter niet de tragedie van de werkelijkheid verhelen. En daarbij gaat het niet zozeer om de fysieke en psychische schade die drugs kunnen veroorzaken, maar meer om de maatschappelijke problemen die er aan vast zitten. Het vele geld dat nodig is om aan drugs te komen, de 'rat-race' die meestal eindigt in de gevangenis. De film is bedoeld als een waarschuwing voor potentiële druggebruikers.

Opdrachtgever was de Stichting Hulppost Indische en Dapperbuurt in Amsterdam, die bij de totstandkoming van de productie samenwerkte met ex-cocaïnegebruikers, en het Amsterdamse Preventie Project Drugs.

Trefw.: verslaving/ levensomstandigheden/ druggebruik

MORGEN WORDT ALLES BETER

Alexander van der Meer, Nederland, 1997, 41 minuten., video.

Portret van twee oudere druggebruikers. Patricia (40) is afkomstig uit België, haar vriend Dennis, die zij achttien jaar geleden leerde kennen, is afkomstig uit Frankrijk. Na samen veel gereisd te hebben zijn ze uiteindelijk terechtgekomen in Amsterdam, waar ze zich in de periferie van de samenleving proberen staande te houden. Patricia vertelt uitvoerig over haar gebruikersleven door de jaren heen en wordt daarbij af en toe aangevuld door Dennis, met wie ze op haar manier gelukkig is. Ondanks hun botsende karakters kunnen ze niet buiten elkaar en doen zoveel mogelijk samen. Patricia gebruikt al jaren coke en heroïne, die hun sporen hebben achtergelaten in haar lichaam. In tegenstelling tot Dennis heeft ze veel lichamelijke klachten en daarnaast ook regelmatig last van depressies. Ze is getekend door het leven, maar heeft altijd een soort optimisme weten te behouden. Ze leeft helemaal op wanneer ze na vele jaren haar dochter weer ontmoet, die haar na lang zoeken heeft weten te vinden.

Trefw.: verslaving/ druggebruikers

NIET BIJ DRUGS ALLEEN

Jan van Venrooy, Nederland, 1991, 20 minuten, video.

'Niet bij drugs alleen' bestaat uit twee parallelverhalen: het verhaal van Petra, getrouwd, twee kinderen, en aan de drank, en het verhaal van Michel, alleenstaand en aan de hard drugs. De film concentreert zich op de eerste contacten die zij hebben met respectievelijk het CAD en de Stichting Drugshulpverlening in Deventer, waar het verhaal zich afspeelt. Het drankprobleem van Petra blijkt steeds meer spanningen op te roepen binnen het gezin. Petra weigert echter de drank als oorzaak van de spanningen te zien. Na een intakegesprek bij het CAD, waarin Petra zich fel afzet tegen de hulpverlener, volgt later een vervolgesprek waarbij ook haar echtgenoot aanwezig is. Aanvankelijk is er weer ruzie, maar de therapeut slaagt er in om de problemen bespreekbaar te maken en de eerste aanzet te geven voor een oplossing van de spanningen. Michel had aanvankelijk ook te maken met een drankprobleem, maar is later aan de hard drugs geraakt. In een coffeeshop krijgt hij de tip om zich eens te melden bij de methadonpost. Daar krijgt hij na het intakegesprek een medisch onderzoek en vervolgens zijn eerste bekertje methadon. Later blijkt hij toch weer gebruikt te hebben en zijn hele uitkering

te hebben besteed aan drugs. De film heeft een open einde: het gaat hier niet zozeer gaat om de afloop maar om het belang van het zetten van de eerste stap naar een CAD of een instelling voor drugshulpverlening. Dat is de boodschap van deze film. Gemaakt in opdracht van CAD De IJsselstreek en de Stichting Drugshulpverlening Deventer.

Trefw.: verslaving/ druggebruik/ alcoholgebruik/ cad/ ontwenningkuren

NOOIT MEER DRINKEN

Haarlems Filmkollektief, Ned., 1981, 45', video.

"Nooit meer drinken" is een videofilm over de hulpverlening aan alcoholverslaafden en dan met name de behandeling in de verslavingsklinieken. Centraal in de film staan twee personen. Een man die voor de eerste maal van zijn leven in een kliniek wordt opgenomen en een man die al vele jaren van behandeling achter de rug heeft en die weer een behandeling heeft afgerond. De een komt, terwijl de ander vertrekt en allebei staan ze voor een nieuwe uitdaging. De film is een combinatie van documentaire en speelfilm. In de speelfilmfragmenten zien we hoe iemand zijn eerste opname in een verslavingskliniek ervaart en het documentaire gedeelte bestaat uit interviews met hulpverleners over behandelingstijd en -methoden en de positie die de cliënt daarbij inneemt. Ook de man die de kliniek verlaat is echt. Hij wordt gevolgd vanaf zijn laatste dag in de kliniek, tot drie maanden daarna.

Trefw.: verslavingen/alcohol

POLDERMODEL

Doke Romeijn, Nederland, 1997, 21 minuten, video.

Aflevering uit de VPRO-serie 'Lopende Zaken' over een vader die thuis opgescheept zit met een schizofrene, aan heroïne verslaafde zoon. Vier jaar geleden is Erik uit een psychiatrische inrichting ontslagen. Sindsdien leidde hij een zwervend bestaan. Totdat zijn vader het niet langer kon aanzien en zich over hem ontfermde. Erik kan niet terug naar de inrichting omdat hij verslaafd is. Zijn vader probeert hem zo goed mogelijk te helpen, en zorgt ervoor dat hij dagelijks zijn portie heroïne krijgt. Pogingen om af te kicken of over te stappen op methadon zijn mislukt. De directeur van de kliniek bevestigt dat het hier om een moeilijk geval gaat omdat Erik de heroïne gebruikt als 'pijnstillers'. Hij noemt het een klein wonder dat de vader zijn zoon weer onder controle heeft gekregen. Via de Rotterdamse junkiebond heeft de vader de aanlevering van de heroïne kunnen regelen, maar het zou, in dit geval, beter zijn als een huisarts heroïne kan voorschrijven als medicijn.

Trefw.: verslaving/ mantelzorg/ schizofrenie/ druggebruikers

SNEEUWWITJE

Jelka Anhalt, Nederland, 1995, 49 minuten, video.

Filmmaakster en ex-druggebruikster Jelka Anhalt maakte een zeer persoonlijk en aangrijpend portret van drie vrouwen die hard drugs gebruiken of hebben gebruikt. Shirley, een Engelse heroïneprostituee in Amsterdam, die al zestien jaar verslaafd is en die haar kind heeft moeten afstaan; Poldi, die anderhalf jaar clean is en sinds kort haar dochtertje terug heeft en de filmmaakster zelf, die al zes jaar niet meer gebruikt heeft en die nu zwanger is van haar eerste kind. Drugs en het moederschap vormen de verbindende factor tussen de drie vrouwen. Ze praten openhartig over de rol die drugs in hun leven heeft gespeeld of nog steeds speelt. Bij Poldi is er veel verdriet over haar drugsverleden en datgene wat ze zichzelf, haar kind en haar omgeving heeft aangedaan. Ze praat erover met haar zuster, die haar ondanks alles is blijven steunen en ook tijdelijk voor Poldi's dochtertje heeft gezorgd. Het meest schrijnend is de situatie van Shirley, die woont in een vervuild kraakpand en die alles om zich heen kapot heeft zien gaan door de dope. Na een shot in haar hals kreeg ze een beroerte en ondervindt daar nog steeds lichamelijk de gevolgen van. Ze probeert via straatprostitutie wat geld te

verdienen, maar veel succes heeft ze daar niet meer mee. De geest wil nog wel maar het lichaam is kapot, zoals letterlijk blijkt uit een confronterende scène waarin ze zichzelf een shot geeft in haar zwaar geïnfecteerde been. Korte tijd later blijkt ze aan een overdosis te zijn overleden en ligt als 'Sneeuw witje' opgebaard in een doodskist, waarna ze door haar vrienden wordt begraven.

Trefw.: druggebruikers/ vrouwen

STOPPEN MET JE VERSLAVING, WAT DAN...

Eveline van Dijck, Nederland, 1996, 55 minuten, video.

In deze televisiedocumentaire wordt een zelfwerkgroep geportretteerd van mensen die op de één of andere manier problemen hebben gehad met alcohol, roken, gokken, pillen, maar bijvoorbeeld ook met dwangmatig handelen. Het gaat om de 'Werkgroep Buitenveldert' in Amsterdam. Elke maandagavond zoekt een tiental mensen elkaar op om min of meer anoniem -ze kennen alleen elkaars voornaam- hun verhaal kwijt te kunnen en steun te zoeken bij 'vakgenoten', zoals iemand het ironisch noemt. 'Niemand begrijpt je beter dan een groepslid' en dat verklaart voor een deel het succes van de zelfhulpgroepen.

Een cameraploeg was drie avonden aanwezig in Buitenveldert en filmde daar wat toevallig ter sprake kwam. Daarnaast werden met enkele groepsleden individuele gesprekken gevoerd, die door de film heen zijn gemonteerd. De groep biedt een gevoel van bescherming en geeft de mogelijkheid om te praten over zaken als verleden, angsten, schuld- en schaamtegevoelens en het stellen van grenzen. Voor de één heeft de groep een katalyserende werking, voor de ander gaat het om warmte en vertrouwen. Voor sommigen heeft de zelfwerkgroep zelfs de rol van de hulpverlening overgenomen. Of zoals iemand letterlijk zegt: 'Als je sterk genoeg bent om in zo'n groep te gaan zitten, heb je de hulpverlening niet meer nodig'.

Trefw.: zelfhulpgroepen/ verslaving

TO YOUR HEALTH

Zwitserland, 1981, 12 minuten, Nederlands gesproken, film/video.

In opdracht van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) gemaakte animatiefilm, die op niet-zwaarwichtige, maar niettemin klemmende wijze de gevaren belicht, verbonden aan excessief gebruik van alcohol.

Trefw.: alcoholgebruik

UITVINDERS

Alle Lansen en Marc Lansen, Nederland, 1989, 26 minuten, video.

Vier jongeren vertellen in deze film over het gebruik van hasj en cocaïne. Ze vertellen over het blowen en samen stoned worden, waardoor je je ogenschijnlijk prettiger en gelukkiger voelt. Maar je kunt je er ook eenzaam door gaan voelen, zoals Angelique, die passief wordt als ze stoned is. Zij blowt voor één of twee tientjes per dag en zegt in drie jaar niet verder gekomen te zijn. George vertelt dat een jointje zo af en toe leuk is, maar dat het wel leuk moet blijven en je niet jezelf moet kwijtraken. Huiswerk en blowen gaan volgens hem niet samen. Veel jongeren blijken na hun eerste joint ook te experimenteren met andere middelen, zoals Jerry, die coke ging gebruiken omdat dat je het gevoel geeft, dat je de hele wereld aan kunt. Ook George ziet zowel voor- als nadelen van cokegebruik: "Je voelt je prima, hebt een goeie babbel, maar ondertussen gaat wel je relatie naar de kloden omdat alles draait om de coke". Dat wordt bevestigd door Jerry, die constateert dat je op een gegeven moment alleen nog maar coke-vrienden hebt. Monique (21) heeft op een gegeven moment besloten resoluut te stoppen. Dat heeft haar, zoals ze vertelt veel pijn en tranen gekost, maar op den duur word je trots op jezelf, omdat je nu opeens dingen kunt doen en zeggen zonder alcohol of drugs.

Trefw.: druggebruik/ jeugd

VERSLAVING MIJ 'N ZORG

Ron Zoeteman, Nederland, 1992, 34 minuten, video.

In deze videoband wordt in drie afzonderlijke blokken informatie gegeven over de verslavingszorg in Nederland. De algemene informatie wordt aangevuld met praktijkverhalen van drie langdurig verslaafden. In het eerste gedeelte vertelt een oudere man over zijn alcoholverleden en hoe de drank ervoor heeft gezorgd dat hij eerst zijn werk en later ook zijn gezin kwijtraakte. Uiteindelijk kwam hij via de sociale dienst bij een CAD terecht om te worden behandeld voor zijn drankprobleem. Zijn verhaal wordt afgerond met informatie over het werk van de verslavingszorg voor alcoholverslaafden. In het tweede blok vertelt een jongeman over zijn verslaving aan gokkasten en de financiële problemen die dit hem heeft opgeleverd. Hij verwijt de overheid dat deze veel geld verdient aan verslaafden, terwijl er juist iets gedaan zou moeten worden aan de oprukkende gokkasten in cafés en cafetaria's. Ook dit blok wordt weer afgesloten met algemene informatie over de zorg op dit terrein. Als derde komt een vrouw aan het woord die al zeventien jaar een 'heavy user' is van harddrugs. Ze leeft van een WAO-uitkering en als dat te weinig is, wordt er op andere manieren (criminaliteit, prostitutie) geld gevonden om de dope te betalen. De film "Verslaving mij 'n zorg" werd gemaakt in opdracht van de instellingen voor verslavingszorg in Nederland en is onder meer bedoeld om beleidsmakers attent te maken op het werk van de verslavingszorg, maar ook dat verslaving een zorg is voor de hele samenleving.

Trefw.: verslavingszorg/ verslaving

DE VIER K'S

Fred van Aubel en Henny Strijbos, Nederland, 1990, 28 minuten, video.

Omgaan met mensen die lijden aan het syndroom van Korsakov, een ziekte die meestal het gevolg is van alcoholmisbruik, is niet eenvoudig. Het is moeilijk om je in te leven in de belevingswereld van een Korsakov-patiënt, je voor te stellen hoe het voelt als je wakker wordt en niet weet waar je bent of wat je moet doen. B-verpleegkundige Hans Lindenhoff en ergotherapeute Barry Nugteren, beiden werkzaam op een afdeling met Korsakov-patiënten in Psycho-Medisch Centrum Vijverdal in Maastricht, legden hun ervaringen uit de alledaagse praktijk vast in deze instructiefilm, waarin zij hun methode presenteren voor een adequate omgang met Korsakov-patiënten. Zij gaan daarbij te werk volgens de vier K's, die staan voor: kort, concreet, konsekvent en continu. De Korsakov-patiënt heeft een kort geheugen, dus moeten informatie en instructies ook 'kort' zijn wil hij ze onthouden. Omdat een K-patiënt niet abstract kan denken en vooruit kan plannen, moet de informatie 'concreet' zijn en altijd 'konsekvent' op dezelfde manier worden aangeboden. Tot slot moet de hulpverlener er 'continu' voor zorgen dat de patiënt de draad niet kwijtraakt. In de film vertelt neuropsycholoog Paul Ganzevles eerst iets over de symptomen van Korsakov. Daarna wordt het fictieve verhaal verteld van Korsakov-patiënt André. Reorganisatie op zijn werk leidde tot ontslag, gevolgd door problemen thuis. André vlucht in de alcohol en komt daardoor steeds dieper in de problemen. Na verloop van tijd moet hij met een Korsakovsyndroom worden opgenomen in een psychiatrische inrichting, waar hij vervolgens wordt behandeld aan de hand van de eerdergenoemde methode.

Trefw.: korsakovsyndroom/ hersenstoornissen/ therapie

WAT DRINK IK NOU HELEMAAL...

Joes Odufre, Nederland, 1982, 80 minuten, video.

"Wat drink ik nou helemaal.." is de registratie van een theatervoorstelling uit 1982 over het gebruik van alcohol. Het stuk valt uiteen in twee delen: in het eerste deel worden vooral de uiterlijke verschijningsvormen van het drinken getoond: hoe iemand van kwaad tot erger

vervalt en via liegen en bedriegen steeds meer in z'n eigen netten verstrikt raakt en uiteindelijk in de goot terecht komt. In het tweede deel vertelt een man vanuit een ontwenningscentrum zijn verhaal over de gevolgen van teveel drinken. Hij praat over zijn verleden en over zijn drankprobleem, over de behandeling in de alcoholkliniek en hoe moeilijk het is om ondanks alle mogelijke hulp en therapieën van de drank af te komen. En te blijven! Gemaakt in opdracht van de afdeling Medische Psychologie en Psychotherapie van de Erasmusuniversiteit.

Trefw.: verslavingszorg/ alcoholgebruik

WHAT WOULD YOU DO FOR INGER?

Denemarken, 1985, 20 minuten, Engels gesproken, video.

Inger leeft in Kopenhagen en is 67 jaar oud. In het interview dat medewerkers van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) met haar hadden vertelt ze over haar leven, haar (slechte) gezondheid en de vele medicijnen die ze al vele jaren achtereen gebruikt. Vier huwelijken, negen kinderen en allerlei kwalen hebben haar getekend voor het leven. Per dag slikt ze twaalf verschillende soorten medicijnen: voor haar hart, tegen epilepsie en ook tegen haar astma. Daarnaast de nodige pijnstillers, slaappillen en maagtabletten vanwege regelmatig terugkerende oorpijn en migraine. Verder rookt ze zo'n twintig sigaretten per dag. De vraag is hoe zoiets nog terug te draaien is. Ofwel de vraag uit de titel van de film "What would you do for Inger?". Gemaakt in opdracht van de Wereldgezondheidsorganisatie (Pharmaceuticals and Drug Utilization Programme) in samenwerking met de universiteit van Groningen (Unit for Drug Policy Science).

Trefw.: geneesmiddelenverslaving/ geneesmiddelen/ life-events

WOMEN, DRUGS AND ALCOHOL

Mitchell/McDonald, USA, 1979, 25 min., film, Engels gesproken.

Deze film wijst op het groeiende gebruik van alcohol en geneesmiddelen door vrouwen. Naast alcohol, drugs en roken, is ook het slikken van pillen een toenemende vorm van verslaving. Peppillen, tranquillizers, slaapmiddelen, zijn voor steeds meer mensen een vast patroon aan het worden in hun leven. Deze film geeft informatie over de omvang van verschillende deskundigen, maar ook van vrouwen die ernstige problemen hadden met hun alcohol- of geneesmiddelengebruik.

Trefw.: verslavingen/alcohol/geneesmiddelen/vrouwen